

Pénteken,

augustus 27-én.

17-dik szám.

Foglalat. Erdély és Magyarország: (kinevezések; magyar n. Museum őrzői hivatalára esődület; kolozsvári polgári társalkodó közgyűlése; Csapón olvasó egyesület; lókvitel felszabadítatik; Erdélyben ez évben katonai összevonás nem lesz; felvilágosítás; időjárás Háromszéken; válasz Szilágyi Ferencznek öt cikkében foglalt támadására; alapítványok; Vas és Veszprém megyei közgyűlések.) Anglia: (gabonatorvényiranti felvilágosítás, 'sat.) Franciaország: (sereg száma csökkentése; városok ellenhatása.) Belgium. Spanyolország: (királyné tiltakozása iránti vita; a' királyi őrsereg elbocsátatik; az egyházi birtokok eladását illető vita a' senatusban.) Olaszország. Törökország. Újabb tudósítások.

Erdély és Magyarország.

Ő cs. 's ap. kir. fels. marczibányi és puchói Marczibányi Lőrincz cs. kir. kamarást 's Nyitra-megyei volt alispánt a' kir. ítélőtábla ülnökévé, komori Bedekovich Kálmán m. kir. udv. cancellariai fogalmazó gyakornokat pedig Horvát-Dalmátország és Slavónia ítélő táblájához tiszteletbeli ülnökké méltóztatott legkegy. kinevezni. J-r.

Ő cs. kir. főherczegsége, az ország nádora, mint a' magyar nemzeti Museum pártfogója, a' fent említett intézetnél az igazgatói és a' régiség, pénz, 's kincsek gyűjteménye őrzői eddig üresen állott hivataloknak, mellyekkel alkalmas fizetésen kívül szabad lakás és tűzifa is van egybekötve, bétöltetésüket kegyelmesen elhatározni méltóztatott. Minélfogva mind azok, kik e' hivatalok valamellyikét elnyerni ohajtanák, erkölcsiségök, tudományos mivelt-ségök, és a' hazában divatozó nyelvekben szilárd járatosságuk felől megkívántató bizonyítványokkal ellátott folyamodásukat jövő 1842. febr. utolsó napjáig fent említett ő cs. kir. főherczegségének benyújthatják. Hivatalos tudósít. után J-r.

Kolozsvarrt augustus 22-én a' kolozsvári polgári társalkodónak közgyűlése tartatott, mellynek főbb tárgyai következők valának: 1) Megvizsgáltván a' pénztáriszámadás, kitűnt, miszerint a' pénztár eddigi gyarapodása az idei bevétellel együtt 2857 rft és 19 kr. v. cz., mellyből a' kiadás 1377 ft és 56 kr ugyancsak v. cz. Maradott a' pénztárban 1479 ft 23 kr., mellyből 1000 ft teljes biztosíték mellett kamatolásra van bocsátva. 2) A' tiszti választások eredménye következő: igazgatóknak választottak szótöbbséggel Hincz Sámuel, Tauffer János, idős Simó Ferencz, ki egyszersmind társulati gazda is; jegyzőnek Verness József; pénztárnoknak Trandafir József. Továbbá a' 12 tagból álló választottságból jelen gyűlési indítvány szerint ezuttal csak a' hat első tag jött szózatolás alá; többséget nyertek: Tauffer József, Antalfi Zsigmond, Berde Mózes, Vinkler Ferencz, Schücz János, Rettegi Mózes. 3) A' könyvek olvashatóságát illető szorító rendszabály is ezuttal módosítatott.

(Csapón olvasó egyesület.) Nemes Küküllő vgyében Csapón a' szellemi előhaladás előmozdítására olvasó egyesület alakult, mellynek részvényese majd minden kebelbeli birtokos. Mult hó 25kén az olvasó egyesület tagjai táncvizalmat adtak az egyesület javára; fáradozásuk remény felett jutalmazva lón. A' táncvizalmat mlgs. gr. Haller Ignác főispány úr, és több más gróf hölgyek jelenlétökkel díszesíték.

(Lókvitel felszabadítatik.) Ő felségének f. év. és hó 6ról költ k. parancsából a' lovaknak a' cs. kir. tartományokból kivitelét tiltalmazó rendelet visszavonott, 's ez a' felséges kir. főkörmány által minden erdélyi törvényhatóságoknak körlevél útján tudtára adtatott.

(Erdélyben ez évben katonai összevonás nem lesz.) A' hazánkban állomásozó lovas katonaságra nézt julius elején felsőbb parancsból azon rendelet volt közrebocsátva, hogy elébb állomásozó helyöken 14 napig századonként azután osztályonként, 's végre egész ezred Thorda vidékére összevonatván 28 napig katonai fogásokban gyakoroltassanak; azonban a' fgs. kir. főkörmány atyailag szívére vévén a' hazánkban ez évben országszerte uralkodó nagy száraz szülte szükségét, melly miatt a' lakosoknak házi szükségekre sinés elegendő takarmányok 's pénzen egész vidékeken nem lehet eladót találni, hatós közbenjárása által kieszközölte hogy a' czélzott ezeredenkénti összevonás ez évben maradjon el, hanem a' helyett az osztályonkénti gyakorlat még két héttel tovább tartson. A' nmg. kir. főkörmány ezen atyáskodó rendelete annyival hálásabban fogadandó, mivel a' katonaság számára az adózó nép által fizetendő

termékek porczioját készpénzen 22-30 pengő kr. ron kellett volna a' megyéknek az idei szűk termés miatt fizetni, kárpótlásul pedig minden porczio után csak 6 pengő krt kapnának, 's így az ezekre menő porcziók után mindeniken 16 — 24 pengő kr. deperditát kellene szenvednie.

(Felvilágosítás.) Erdélyi Híradónk 14. számú naplójában írt azon tudósításra, mintha a' kolozsvári lóvásár alkalmával a' remonta szedőkhöz ajándék nélkül nem lehetett volna férni, a' köv. felvilágosítást vevők: A' remonta szedők két féle ló szedésére voltak felhatalmazva: draganyosak és könnyű lovasság számára. A' könnyű lovassághoz gyűjtendőnek felsőbb helyről kiszabott mennyiség már a' kolozsvári vásár előtt bé volt gyűlve, újabbakat tehát felsőbb engedelem nélkül szedni nem lehetett, ezen engedelem csak a' kolozsvári vásár után érkezett meg 's így azon vásár alkalmával csak a' draganyosak számára lehetett remontákat bévenni, hibáson értesítetett tehát a' közlő, midőn kerékenesnek tulajdonítá, hogy a' remonta szedőkhöz bajos férni.

Dálnok (Háromszéken) aug. 12kén. Vidékünkön ezen nyáron rendkívüli hőség uralkodott, annyira, hogy a' hőmérő né-melnykor + 30° R. t mutatott. Ennélfogva aratásunk nagyon kö-zepes volt. Buzánk mintegy $\frac{2}{3}$, rozsunk és zabunk $\frac{1}{2}$, árpánk $\frac{1}{3}$ del lett kevesebb, mint tavaly. Törökbuzánk alig lesz hatodrésze a' ta-valynak, haricska mi sem termett. Más termékeink is a' kölest ki-veve igen szűk reménnyel bíztatnak. — Irtuk volt régebben, hogy Kovásznán (Háromszéken) egy dühös farkas sokakat megseb-hetett. Egy halászzi katoná ezek közül megdühödött. Az új gyógy-mód tán szerencsésen sikerült volna rá nézve, de egy éjjel dühé-ben, midőn felügyelő orvosa éppen elszunyadt, elszökvén egy malomban felkötötte magát, mit már egyszer az előtt elpróbált, de akkor megmentették. — (Sieb. Woch.)

V Á L A S Z

Szilágyi Ferencznek

öt cikkében foglalt támadására.

(lásd a' „Mult és Jelen“ 50. 57. 58. és 66. számait.)

Ant. This is a slight unmeritable man,
Meet to be sent on errands.

Shakspeare.

(Folytatás.) Mit akar a' visszaigazító 4-dik pontjában va-lótlanság gyanánt kimutatni? nem értem. A' dolog igen egyszerűen folyt le: másodnap délután, midőn a' főszolgabírák és jegyzői kar feletti szavazás megindult, 's mikor még annak eredményeit közel-ről sem lehetett sejtetni, már egy kis része a' nemességnek lerésze-gedvén, kicsapongásokat tett az utcán. Oka igen mulatságos: né-hány urak (a' régi tisztikar szövetségesei) föl akarák lelkesíteni vá-lasztóikat szavazás előtt, de igen bőkezűn adak áldomásikat, miért a' csapat haszonnevelenné vált, 's a' helyett, hogy szavazásra meg-jelent volna, rombolt az utcán fel és le, míg végre kénytelenek voltak a' vezetők őket elszélesztetni. Ez alatt a' szavazatszedésnél a' dolog váratlan fordulatot vön. Az itatás 's költség sikereitlensé-ge kezdett fejledezni. Ezt észre vévén három úri ember a' volt tisztikar frigyeseiből (köztök egy volt szbiró is), nagy lármát ü-tének a' szavazatszedésnél, kényszeríteni akarván a' küldöttséget, hogy az nap tovább ne munkálódjék, hanem oszoljék szét. Ez nem sikerülvén, szétveréssel is fenyegeték a' küldöttséget, és mármár hajlandók valának némelly tagjai a' küldöttségnek ezen garázdák fenyegetőzéseinek engedni, midőn asztalra állék a' nagy sokaság közt, 's kértem, kényszerítettem a' küldöttséget tekintetét fön-tartani, egy hajszaínyt sem tágitni, de tüstént a' főispánt folszó-lítani a' rend helyreállítására, mi azonnal megtörtént. A' főispán t. i. a' megnevezett fenyegetőzőket elparancsolta, minden kedvet-lenségeikért felelőssé tette. A' küldöttség azontúl háborítlan folyta-tá 's bévégzé munkálódását. Midőn már szavazásra senki sem je-lent meg, kinyittatók a' kapukat, és 3 ízben szólítottuk fel mind-

azokat, kik még talán nem szavaztak, a megjelenésre, s ennyi elővigyázattal zártuk be a szavazatszedést. Másnap ismét csatát akartak újítani némelly urak a bukott pártból, s hir vala, hogy az eltölt éjszakán nevezetes erőt hozattak be a városba, s ezeket — mint az említett haszon vehetlen csapatot — fölizgaták új szavazat sürgetésre, de ez tőlök megtagadtatott, magyarázni sem kelő okokból annyival is inkább, mert a szavazás névjegyzék nélkül vitetvén, csak isten vala képes megmondani, ki maradhatott el, ki nem? E napon reggel egy ivóházban magyarok és oláhok, érmelléki és bukallyiak közt verekedés támadván, hire futamlik, hogy a bukallyiak verik az érmellékieket. Összetódul a két vidék külön csapatban, s egymással szemközt találkoznak a főispán ablakai előtt hol összegyülekezve valánk. Az ingerültség nagy vala, de — hála az égnek — a nemesség könnyen szétoszlott az utcákon. Mi vala tehát természetesebb, mint fölszólítva azt kimondanom a főispánnak: hogy az ingerültség ezen perczeiben nem látom tanácsosnak az egymás ellen felbőszült két vidéki tömeget egy templomba összegyűjteni, hol szoros falak közt egy szó, s csekély tolongás is okot adhat kitörésre, de jobb lesz a megyeház kapuja alatt — melly a tág piacra szolgál és a hol csendes, nyugalmas része a választóknak együtt vala — gyűlést tartani; úgy is az elválasztottak kinevezése, s a kijelelés folytatása lévén a tárgy, ahhoz az elszéledett nép nem igen szól. Meg kell még világosításul jegyezmem: miképp ama fölizgatott csapat a templomban jókor helyet foglalván, fenyegetőzött, miképp bottal is kicsikarja a rendektől az új választást.

De ezen reményöktől is elesvén azon urak (kikkel én mindig szemközt állottam, soha mellettök), mint hir vala: az nap egy ünnepélyes ellentmondást készítettek a választás menete ellen, mert mint mondák: sokan nem szavaztak; gyertyánál is (hora suspectákban) szedtük a szavazatot s a t. Hir vala e felett, hogy erőt gyűjtenek, és midőn a rendek nagy része eloszlott már, a választást végzésképp megsemmítik. Mit tehetünk róla, ha Közép Szolnokban, hol mindenfélét látott az ember, sokan találkozáink, kik ama gyanuban élünk: omnia jam fient, fieri quae posse negabam. A választást tehát s választási jegyzőkönyv hitelesítését minden módon sürgetni kívántuk a nép végeleszlása előtt. Ezen aggodalomból következett siettetésre törekvésünk mellett vessünk egy pillanatot a dolog menetelére is. A kir. főkörmányszék parancsolja Közép Szolnok megyének, hogy az eddigi szokást az ügyvédi, adóiró-biztosi s apróbb hivatalok bétöltésére nézve a levéltárból kijegyezve mutassa fel, most pedig tartsa meg az eddigi gyakorlatot. 1791-től egyetlen egy eset fordul elé — tán 1795-ban — midőn a főispán nevezett ki ezen hivatalok egyikére tisztviselőt; máskor a rendek választák, sőt utósó tisztujításon a több hivataloktól minden különböztetés nélkül a főispán e hivatalokra kijelelt, a rendek választottak. Illy világos kérdésnél a főkörmányszéki rendelet egy hangú lévén a rendek ohajtásával, időkimelés tekintetéből kértük a conferentiában még csötörtökön a főispánt, terjeszsze e tárgyat azon napi közgyűlés elibe, kijegyeztetvén elnöki rendeletéből a levéltári adatokat. A főispán — mindnyájunk bámulására — kijelenté, miképp ő arra, hogy az anteactakat a levéltárból kijegyeztesse, a rendektől fölhatalmazva nincs, azért azt nem teheti. Csötörtökön tehát fölvastatott a közgyűlésben ama rendelet és elhatároztatott az adatok kiírása. Pénteken megnyílik a közgyűlés s előbb legalább két órai vitát kelle kitűrnünk a főispánnal ama kérdés felett: a jegyzőkönyv hitelesítése vagy a főkörmányszéki rendelet vétessék-e előbb tanácskozás alá? Később ezen kérdésben türelmünk drága árán állapotásra jutánk, de noha a főkörmányszéki rendelet világosan az eddigi gyakorlatot, azaz a rendek választását parancsolá, mégis órákig küzdöttünk növekedő ingerültséggel, minek vége az lön, hogy a várt kijelelés helyett a főispán kinyilatkoztatá, miképp nem gondolván, hogy a rendek őt kinevezési jussa gyakorlatában akadályozni fogják, ezért kijelelést nem tett, de holnap elé fogja adni a közgyűlésben. Péntek tehát minden választási munka nélkül folya le a nép növekedő nyugtalansági közt, mellynek épp Polgári Lajos volt tolmácsa a conferentiában. Illy események után mi csoda, ha e szándékos késleltetés növelé aggodalmainkat, és a hiedelmet: hogy a vár éhséggel fenyegettetik. Így álltak a dolgok szombaton, a conferentia, melly a gyűlést megelőzte, ingerültebbé tévé a rendeket; a közgyűlési tanácskozás igen éles lön, végre indítvány tételik, hogy a főispán egyenesen a

jegyzőkönyv hitelesítésére délután gyűlést tartson, mi közönségesen pártoltatott egy hanggal, s a főispán délutáni 4 órára meghívá a rendeket.

Lelkemből hódolok én K. Szolnok derék főjegyzőjének, kinek keble tisztaságát Erdély ismeri, de ha a jegyzőkönyvből ez kimaradt, ellenem mit sem bizonyít. Különben is olly tárgy vala ez, mi a jegyzőkönyvből egészen kimaradhat, a kimenetel után pedig oda terjedelmesben bétenni kényes dolog vala. Ellenem a jegyzőkönyv nem bizonyít, mivel állításaimmal ellenkezőt nem mond, de bizonyít mellettem maga a tudósító és visszaigazító, ha szavaira visszamlékezik. Azt mondja ugyanis Mult és Jeleni tudósításában a szombat esti gyűlésről: „Kivánták a rendek a gyűlés jegyzőkönyvének fölvételét, de a főispán míg észre is vennék, magát ajánlá és kiment. Arra keletkezett nagy lármában keserűen panaszkodtak az elnöki önkény ellen, és szavát nem tartónak is nevezték némellyek.“ Mit teszen ez? kérdem a visszaigazítót. A rendek kivánták a jegyzőkönyv felolvasását, a főispán elment, a rendek közül némellyek szavát nem tartónak is nevezték! Már kérdem: nem világos-e a tudósító saját szavaiból, hogy a rendek ígéreténél fogva kötelezve hitték a főispánt a jegyzőkönyv fölvételére azon délutáni gyűlésben? Hogy nevezheték volna különben szószegőnek? E mellett maga elismeri a tudósító, hogy „nagy láрма, keserű panasz, elnöki önkény, szószegés fölemlegettetett éles szavakban, — a rendek a tereméből nem mozdultak, előbb a két alispánt, utóbb egy küldöttséget bocsátottak a főispányhoz, ígéretére emlékeztetni s a gyűlés folytatására meghíni, — köz vala a felindulás, melly a rendek eloszlásával a főispány ablakai előtt is hangosan nyilatkozott,“ és még is most önmagának ellent mondva a motivumokat megtagadja a visszaigazító Polgári Lajos, sőt „ráfogásnak“ bélyegzi! Vigyázni kell, uraim! mit irunk, mert saját kelepceznkben fogatunk el különben. — Ennyi fölvételét a k. szolnoki rendeknek a Mult és Jeleni tudósító az én és Somogyi Antal curiositásával motiválja: ítélje el ennyiből a közönség, ki a gyanúsító? A Szilágyi által trombitált tudósítás és visszaigazítás egyéb mystificationit is kimutatni készségemet szavamra ajánlom, most azonban legyen elég még csak azt jegyezmem meg, hogy a főügyvédi kérdésre vonatkozó nyilatkozatot, mit ama tudósítás szájába adott, Kis Károly táblabírósema gyűlésben, sem conferentián emberek hallottára nem tette, s így az is merő koholmány.

A sok ellenmondásokat is kimutathatnám Polgári visszaigazításában, de igen hosszúra telne a hozzá intézett komoly szózat. Búcsúzva azért — olvasóim bocsánata tekintetéből — a visszaigazítótól, legyen szabad néhány szó ahhoz, kihez válaszatomat tulajdonképp arányzám, kinek a pársornyi szózatán kívül még is alig jutott így fölszaporodott rendeimből több. (Végzete közelebből).

Kovács Lajos.

A „Világ“ című hirlap kiadó tulajdonosa Borsos Márton ezen lapok szerkesztése kormányát Jablanczy Ignácra bizta, ki az érdeklét lap 66ik számában programját közölte.

(Magyar gazdasági egyesület.) A m. gazd. egyesület által jövő 1842 évre kiadott Mezei Naptár (Gazdasági kalendarium a nép használatául.) megjelent. Egyegy példány ára kötve s 1 $\frac{1}{2}$ ívnyi tiszta írópapirossal átvonva ismét csak két ezüst garas. Bővebben fölöle a Vasárnapi Újságban.

(Adakozások, alapítványok.) Báttaszék. F. év július 21kén. Scitovszky János megyés püspök eddigi iskolarendszerünket a korkivárat szerint megváltoztatván, hozzá tudva a m. városi előjáróság együttműködését, azt végezni méltóztatott: hogy jövőben három rendes tanító ugyanannyi iskolateremben fogja a lépésőnként következő tanulmányokra nézve elkülönített kisdedeket oktatni. E szép czélnek elérésére s az adózó népnek egyszersmind e dologbani könnyítéséül méltóztatott 1-ör a tanítók fizetése pótlására 1,500 pengő forint tökepenzt alapítványul, 2or a szükséges iskolaépületekre fordítandó 200 váltóforintot m. városunknak megajánlani ama hozzáadással, hogy a tervezett iskolák tovább belső elrendezéséről is maga gondoskodván, azokat folyó évi október hó elején ünnepélyesen megnyitandja.

Keszthely, július 29kén. Fejér György, kir. tanácsos, prépost, és nagyváradi kanonok szülőfölsége és szegény növendék honfiai iránti őszinte vonzódástól ösztönözötve úgy intézkedett, hogy

ezután minden évben tíz jelesb iparkodásu ifju közt osztatnék ki a' 600 váltó forintnyi összeg, mindenik nyelvészeti osztályra százszáz forintot érteve 's kettő között megosztva, a' szónoklati osztályra nyolczvant egynek, végre a' költészeti osztályra száz huszat színte egynek adva, mi ez iskolai év végén legelőször teljesült. Sőt a' végső nyertesre — a' költészetre — nézve azon felül úgy rendelkezett, hogy az, ha a' philosophiai tanulmányokat dicsérettel végzendi Győrött, segélydjul évenként 150 váltóforintot kapjon. De ez parányi azon alapítványhoz képest, melyet szülőföldre árváinak ápolására 's nevelésére tett, és százezer váltó forintból áll. Az alapítványi levél már a' keszthelyi érdemes városi tanács kezén van, 's jótekonyságában már a' jövő év elején részesülendnek az árvák. —

Gradeczký Károly csanádi székeskáptalani tb. kanonok, lippai esperest és lelkipásztor az aradi gymnasiumban a' hittudományban Lonovics József megyés püspök személynöke, a' tanuló ifjuság lelkében minden szép jó 's főleg üdvös iránti forróbb buzgalmat hathatósan éleszteni 's ápolni kívánván, három év óta évenként 150 váltó forintot kegyeskedik a' legjelesb szorgalmu tanulóknak átnyujtani. (Egyh. tud.)

Vas megye aug. 2-kai évnegyede közgyűlésére számosan gyűltek össze a' rendek; az első alispány a' gyűlés megnyitása után azonnal előadta: miképpen már közel két hónapja, hogy eltelt a' törvényes három év, melyre őt közbizodalom a' közigazgatás hatalmába helyhezé; 's minthogy részint családi viszonyai, főképp politicai elve a' hivatal további viselését nem engedik, indítványozá felirással a' főispányi székbétöltését a' tisztujítás hamarábbi megtartása végett sürgetni. — A' rendek, ebben a' tárgyban tett több rendbeli indítványok kölcsönös megvitatása közben, a' tisztikar iránti teljes meglegedéseket kijelenték, azonban a' törvény szigorú megtartását e' tekintetben is mélyen szíveken viselven, azon hozzá adással, hogy a' felíráshoz egyszerűmnd a' tisztujításnak el nem halasztható határideje t. i. october eleje hozzá csatoltassék, akképpen az alispány indítványát elfogadák. Herczeg Batthyáni Fülephez a' megye örökös főispányához is egy kérelmet intézendőnek vélték, mi szerint jövendőben e' fényes hivatal tettelegesen is viselni méltóztatnék. Erzékeny fájdalommal vévük a' rendek a' helytartó tanácsnak az annyira szükséges mezei bírák iránti tagadó válaszáat 's minthogy a' tisztikar szaporítását a' közigazgatás tetemes hátra maradása nélkül nélkülözni nem lehet: a' folyamodás ujonnan az a' datok bővebb előterjesztésével hat bíró ugyan annyi eskütt iránt megrendeltetett. — Indítványoztatott, hogy jövendőben a' törvényeszéki bírák, kik eddig az ispány kinevezésétől függenek, a' megye közönsége által választassanak, az indítvány köztetszéssel elfogadtatott, választási idejök valamint szükséges számok 's más ebbe az érdembe egybe vágó körülmények iránt a' tervezet a' tisztujítás munkálatiban foglalkozó választmányra bízván. Szőnyegre került a' kisgyűléseknek megszüntetése is, minthogy azonban a' négy évnegyedi gyűlés nem elégséges a' tárgyalandók tárgyalására, végzéssé lön, hogy az évnegyedi gyűléseken kívül 5 vagy 6 héttel időként reájok következő törvényszékek kezdetén is közgyűlés tartassék, fenmaradván rendkívüli esetekben az alispánynak összehívási joga. Világ.

Veszprémi gyűlés. A' közelebb mult ujonczállítás alkalmával a' megyei várnagy és sebész által elkövetett visszaélések megvizsgálására rendelt választmány (ámbar még vizsgálatát egészen bé nem fejezhette), a' KK. és RR. várakozásának legalább részbeni kielégítése tekintetéből eddigi munkálkodásáról 68 pontra terjedő jelentést tön. Szakonyi Lajos fősz. bíró pedig beadá Kaufmann József izraelitának újabban kezéhez érkezett hitalatti vallomását, az említett várnagyot és seborvost terhelőt. A' KK. és RR. et rendkívüli megilletődés és komoly aggodalom lepte meg, midőn a' különben is illendő fizetéssel ellátott, de ezen esetre még különösen is megjutalmaztatni rendelt megyei szegődöttek ellen megpendített azon visszaéléseknek, — melyek megye, sőt mondhatni, ország-szerte szárnyalván, kezdetben, mint gyakran történni szokott, pusztarágalmaknak gyaníttathattak, — utóbb a' hivatalos jelentések 's vizsgálat után nagyobb részbeni alaposságáról meggyőződni kénytelenítették. — Ugyanis a' vizsgálatból, a' megyei seborvos P. I. és várnagy P. F. nemcsak különféle pénz 's egyéb nemű adományoknak elfogadásáról, az utóbbi még illy adomány kizsárolásáról is, de még más visszaélésekről is, például a' szent-lászlóiak által állított két ujoncznak csak egybe számításáról, verésről, 's egy e-

setben (a' várnagy) a' városlödi jegyzőnek felfedezés esetében hamis esküre készítésével is nyomosan gyanúsítottván, a' KK. és RR. kívánságára mindketten szolgálatuktól főispánilag azonnal felfüggesztettek, 's javaik zár alá vétetni rendeltettek. — Továbbá a' vizsgálat szerint 5 ujoncz helytelenül soroztatván bé, azoknak az illetőkkeli kicserélés mellett visszaküldetésére a' nm. helytartó-tanács megkéretett. — Egyébiránt a' bémutatott irományok vizsgálatfolytatás végett a' jelentő küldöttségnek kiadattak, olly utasítással, hogy ha a' dolog kellőleg kifejtve leend, magát a' fenálló végzéshez képest törvényszékké alakítván, a' szolgálataiktól felfüggesztett két egyed ellen a' bünsúlyhoz alkalmazandó keresetet rendeljen, 's a' pert, megtartván a' törvényeket, hovahamarább béfejezni ügyekkezzék. Hogy pedig a' választmány munkálkodása annál inkább könnyítve legyen, hg Hessenhomburg gyalog ezrede 's a' császár-huszárezred kormánya megkéretni rendeltettek, hogy az ezredeikhez bésorozott e' megyebeli önkényes ujonczokat az iránt: kik által 's mennyiért fogadtattak fel, 's a' szegődési summából mennyit vettek már fel, 's mennyi van még hátra? fejenként megkérdezvén, a' megyét értesítsék. Végre a' selyemtenyészésnek ns Fejér megyével leendő előmozdítására 's a' kisedovóintézetek létrehozására jeles küldöttségek neveztek, ez utóbbinak elnökéül a' népnevelést szíven viselő gr. Eszterházy Pál neveztetvén ki. — P. H.

Anglia.

Több irlandi fő és alhivatalviselők, köztök Morpeth viscount tartományi titoknok, Macdonald másod titoknok, mentek Dublinból Glenculmba O'Connell sógorához Fitzsimonshoz, hogy itt találkozva az izgatóval köztervet csináljanak Peel kormánya megbuktatására.

A' híres Raumer az angol gabona törvényekről megjelent rőpiratában így szól: Mérséklet és megállított adó az ingó 's főleg kiegyenlítési vámonknál sok okokból előbb becsülendő. Szabályos bévitelt tesz lehetségessé, a' csalékony árszabást feleslegesíti, némi ocsóságot szül, a' gabonát tisztességes kereskedők kezébe adja, eltörleszti az idegen kivitel-tílalom feletti agályokat, nem zavarja a' pénzviszonyt, és a' teljesen rossz aratás rendkívüli esetében könnyen türi a' törvényhozó béléltása szerinti kiigazítást. Egyébiránt — hozzá teszi — egyes idők daczára is belőle igen sok eredményt reméllenek és félnek a' pártok, a' gabona törvények megváltoztatása feltűnőleg nem ócsóítja a' kenyeret, másfelől nem teszi tönkre a' földmivelőket, külföldnek rengeteg hasznat nem hajt, az angol kézművek kivitelét 's a' köztár jövedelmét igen nem emeli, a' napszám rögtöni emelkedésére vagy csökkenésére kevésbé foly bé. De ezen lépés távoli következményei nagyszerűek, mert a' kereskedés-szabadság roppant feladatához közelebb viszen, kifejtji a' szorgalmat a' mesterséges gyámkodás zavart fonadékai közül, a' dolgok helyes irányát állítja elő, 's megszünteti azon panaszt és ellentételeket, melyek Angliát természet ellenes viszonyainál fogva szünetlen rázkódások alá helyzik.

Portsmouthban a' közép tengerről visszatért Stopford admirál tiszteletére nagy vendégség adatott, melyben számos száraz és hajós katona tisztek vettek részt, az utóbbiak közt Codrington Eduard és Napier Károly, ki ez alkalmat használta a' syriai hadalatti előjáróval kibékülésre.

Franciaország.

A' hadministerium Humann közbejárulása után a' sereg számának csökkentésébe megegyezett. Soult napi parancsában az 1834-ki kor-osztályt oct. 1sőjére elosztatja, noha az általános szabályok szerint szolgálati idejök csak decemberben végződnek.

A' házösszeírás gátlására a' városok ellenhatása mind inkább nevededik, Tournsbán a' főtiszt a' kormánysszabályok teljesedésbe vételére segédét meztagadta; Aix szabadkozott úgy szintén Seurre, Dijon és Caen. Neversben a' kincstárbiztosok az elővárosban kezdték számba vételöket el, ott kevesebb ellenhatást remélvén; de a' lakók házukból csak hamar kihajtották őket.

Ledra Rollint az angersi felebb viteli szék közügyvéde megválasztása alkalmával mondott beszédéért kereset alá vetni akarja. A' vallató biztosság már el is indult Párizsba, 's munkálata bévégeztével a' per legott elkezdődik. Ezen üldözés a' közvélemény szerint egyenesen ministeri utasítmánynál fogva történik. A' Commerce igen helyesen jegyzi e' tárgyban meg: a' kormány midőn követet akar büntetni olly politicai vallomásokért, melyeket ez választói előtt kimonda, 's azok őt képviselőül választván nyilatkozatát közvetőleg elvül fogadnak el, balul érti hivatását; mert ten

maga vezeti a' vizsgálódás árját a' létező jogok és hatalmak forrásához, 's a' dolgok fenálló rendét veszélyezteti azon körülmény, ha nyilvános ítélőszékek a' kormány és választók jogait mérleg alá veszik.

Az igazgatás városi hajduosztályt akar minden nagyobb helységekben felállítani a' kitörhető forradalmak megzabolozására.

Belgium.

Brüsszel aug. 6kán. A' ministeri tanácsnak tegnap előtt tartott ülésében elhatározaték, a' király megegyezése hozzájárultával, hogy a' cabinet személyzetében mielőbb változtatások történjenek.

Spanyolország.

A' congres jul. 31kén tartott ülésében Munos Bueno többtársakkal követelék a' királyné tiltakozása 's az azt követő irat közzétételét; mert ezen oklevelek a' nemzeti képviselőket sértők, 's hibáztatták a' kormány, midőn rejtegetése által a' nemzet tudomása és bíráló ítéllete alól kivonta. Gonzalez miniszerelnök: Az igazgatásnak szükség volt okosság- és körültekintéssel bánni; kanóczot a' tartományokra vetni, felzajdítani a' közvéleményt, a' rendet veszélyeztetni bűn lett volna. Most egy nyilatkozványt készített a' kormány, melly a' tiltakozat pontjait megegyeztetendők. Legczélszerűbb a' két irományt egyszerre közleni. Brayo. Nincs egyéb hátra, mint kitárni azt, miként minden követ célja és szándéka partolni a' kormányt ezen ügyben, 's megmutatni, hogy életkérdésekben nincs szakadás olly férfiak között kik most az országot és igazgatást képviselik. — Ezen vitatás után kevés nappal az özvegy királyné tiltakozása és a' kormányzóságnak arra tett nyilatkozata a' madridi hivatalos újságban megjelentek.

A' királyi őrsereg részszerinti elbocsátását parancsoló rendelet is aug. 5kén kiadatott. — A' senatus az egyházi birtokok eladását tárgyzó törvényt vette vizsgálata alá. A' két India patriarchája megtámadta, a' jaeni püspök védé a' követház határozatát. Az első az egyháznak fekvő javai iránt birtoki jogot követelt, a' másik azon elvet állította fel, hogy a' papságnak kincsre szüksége nincs, mert hivatása szegénységet, öntagadást és áldozatot követel. A' tárgyalás alá vett szabály kétségen kívül keresztül megy a' senatuson, ha lehetséges leendő a' szózatadásra szükséges számú tagokat egybegyűjteni. A' másik kamara is e' részben sok bajjal vív, ülései ritkán kezdődnek a' határozott órákon el, mert a' követek kötelességök teljesítésében hanyagok.

Olaszország.

Róma. Julius 20ka irtóztatás rendtelenségnek volt tanuja. Három zsványt ítelt a' törvényszék pallosra. A' kivégzés napján csaknem 100 ezerre menő embertömeg — városi és vidéki nép — tolongott a' közeli utcákon és a' vesztőhely terén. Midőn Ricozzi János — egyik a' bűnösök közül a' vérpadra lépett és feje leüteték, megmagyarázhatatlannak tetsző okból, irtóztatás zavargás és láрма támadt, a' rendőrség közbejött, de a' bajt lecsendesíteni nem volt ereje, a' sokaság szaladásnak eredt, rablók gyilkoltak, zsványok fosztogattak. Midőn az utcákról elomolt az emberár vevék közönségesen a' dolog állását észre. Meggyilkoltaték 12 személy, terhes sebet kapott 50, és 150en kisebb csonkulást. Pár óra alatt a' rendőrök 300 egyent fogtak el.

Törökország.

A' szultán julius 31kén diványgyűlést tartott. Még a' tanácskozások folytak midőn külügyminister Rifaat basa a' Dardanellák és Bosporus elrekesztésére a' nagyhatalmak és a' fényes Kapuközt julius 13kán Londonban kötött szerződés aláírását az internuntius-

tól megtudta. Sietett legott ezen hírt ő főmagasságával közleni.

Irtóztató csapás érte Smyrnát. Egy kávéházban jul. 28kán láng ütött ki, a' hely minősége, az agg és rosz módszerrel épített házak, a' nap szokatlan heve, viz nem léte, az akkor megindult szél, mind ezek együtt hatottak a' szerencsétlenség nagyszerűvé emelésére. Számos mecsetek, hét zsidó synagoga, tizezer épület lőn az égés martalékja. A' romok közt harmincz ember lett temetkezőt, és huszezer veszté vagyonát el. — Az első jeladásra Bandiera báró, ausztriai admirál, 300 emberre menő osztályzatot küldött az oltásra, 18 óra alatt, míg a' tűz megvétegetett, több versen váltak e' csapat fel. Parancsnokok, főbb és alsó tisztek, matrozok és katonák egyiránt tünteték magukat ki; 's legméltóbban igényelhetik a' város halás köszönetét. A' kárvallás 60 millió piasterre rug. A' szomorító hír hallására a' szultán a' nyomorra jutott lakosok felsegíllésére 150,000 piastert küldeni kegyeskedett.

Mexico.

Samara 1500 föderalistával Veracruz közelében táborozik.

Északamérika.

M'Leod ügye most háttérbe kezd vonulni, mert élénkebb vi-szályra látszik okot nyújtani az egyesült északamériakai államanyoknak ő szentségével keletkezett egyeneltlensége. Három éve — így ír a' New-York-Herald — a' pápa Rees tanárt, detroisi püspöket Rómába idézte; ő a' rendeletnek engedelmeskedett. Ekkor a' pápa parancsolá, hogy püspökségéről mondjon le. A' főpap ezt tenni nem akarta, mire az inquisitio börtönébe vettetett. Ezen eset jul. 18kán terjesztetett a' congressus elébe; közönségesen hiszik, miként az elnök számadásra vonandja a' pápát azért, hogy amériakai polgárt olly egyházi teteményekért vetett fogságba, melyek az egyesült államanyok törvényhatósága körében történtek.

Újabb tudósítások.

Ő felségök aug. 17kén Graeczbe utaztak. — San Miguel spanyol hadi minister aug. 1-őén minden tartományi főhez köriratot intézett, mellyben őket azon tényre figyelmezteté, hogy nemcsak a' sereg és a' polgárok többi osztálya közt, hanem magának a' tábornak is külön ezredeiben bizodalmatlanság és viszály magva költ ki, 's az erőszakos rászkodások csak nagy óvatosság által előzethetnek meg. — Narvaez Párizsból a' corteshez levelet intézett, mellyben mentegetőzván, hogy egészsége állapota miatt a' senatus gyűlésébe meg nem jelenhet, egyszersmind a' gyámsági kérdés miatt vádokat szor, alkotmánytapadással, és az ifjú királyné élete mesterséges elkeserítésével vádolja a' törvényhozó testet. Az irat felolvasásakor nagy láрма támadt, és kemény kitörések közt annak vizsgálat alá vétele választmányra bízott. — A' legitimisták minden párizsi templomban titkon imádkozatokat rendeltek meg Bordeaux herczeg egészsége helyre állásáért. — Az esküszövetség aug. 9-ki ülésében az aargai kolostorúgy volt szőnyegen és közel állott a' megbukkáshoz, midőn a' gyűlés-elnök Neuhaus Bern pártoló véleményét kimondva, azon sajátos szeszélylyel, mellyel a' többi cantonok vitatkozásait rostát alá vette, mindennek új fordulatot adott. „Midőn az isten — így végzé szónoklatát — Babel tornya építését gátlani akarta, a' nyelvzavart használta; pedig olly eszmézavar minő itt létez inkább czélra vezetett volna.“ Ezen éles szavakra biztosság neveztetett ki az aargai utóirat újbóli vizsgálat alá vételére. A' tagok többsége békitő szellemű. —

A' közelebbi novemberben Kolozsvártt kinyitandó országgyűlést ámbár több hiteles tudósításokból értettük, csak ugyan eziránti bővebb közlésünket az azt illető hivatalos tudósítás megérkezéte halasztjuk.

Mikor?	Levegő mérő (Barometrum)			Hévmérő (Reaumur)			Szél	Időjárás.
Augustus.	reg. 7 óra.	d. u. 2 órakor	estve 9 órakor	reg. 7 óra.	d. u. 2 órakor	estve 9 órakor.		
24kén	27'' 11'''	—	27'' 11'''	+ 14	+ 25	+ 16	D. 1	Egész nap napfény.
25kén	27'' 11'''	—	27'' 11'''	+ 13	+ 25	+ 16	D. 1	Egész nap napfény.
26kén	27'' 11'''	—	27'' 11'''	+ 12	+ 25	+ 15	D. 1	Egész nap napfény.

Remonta vásár: Az erd. cs. k. főhadi vezérség az erdélyi remontát vásárló hivatalnak tudtára adta, hogy a' cs. k. tanács megengedni méltóztatott, hogy a' remonta lovak vására tovább is folytatódjon, 's könnyű lovakért 110, a' drágányos remonta lovakért pedig 130 pengő forintot fizetődjenek.

Ezen felsőbb rendelés a' brigádos részéről e-zennel olly czélból tétetik közhírré, hogy a' kiknek olly eladó lovaik lennének azokat akár az il-

lető lo vasárokon, akár Deesen eladhatják. Kolozsvártt augusztus 25-kén 1841.

(2) Bösendorfer által készült legújabb izlésű zongora, melly Bécsből csak azért szállítatott ide, hogy a' kis Fides Károly hangversenyeséhez szolgáljon, 's a' melly jeles hangját a' második concerten kitüntette, eladó. — Meghatározott ára 360 rf. ezüst pénzben. Áll a' gróf Bánffy

nagy udvarban a' piacz soron, a' házi gondviselőre van bízva a' megmutatása 's általadása. (3)

Árendába kiadó jószág kerestetik.

(3) Kolozsvárhoz közel fekvő valamelyik helységben egy hat évekre árendába kiadandó rész jószág kerestetik, kinek tehát illetően jószága lenne tudassa azt az Erdélyi Híradó szerkesztőségével 's ott a' továbbirol bővebb tudósítást veendő. (3)